

nieuwsbrief

nummer 2, september 2004

Van de redactie

Het voor u liggende nummer van de Nieuwsbrief staat voor een groot deel in het teken van de zojuist gehouden IAML-conferentie in Oslo. Drie NVMB-leden (Gert Floor, Jos Oegema en Hanneke Kuiper) delen hun ervaringen met u.

In Nederland is sinds 1 september een belangrijke wijziging van de Auteurswet in werking getreden: in navolging van andere Europese landen is het kopiëren van bladmuziek nu verboden. De NVMB beraadt zich op de wijze waarop, in overleg met de belanghebbenden, tot werkbare oplossingen gekomen kan worden. Meer hierover in deze Nieuwsbrief.

Redactielid Jos Oegema bezocht voor onze reeks Muziekbibliotheken dit keer een

wetenschappelijke bibliotheek: het Nederlands Muziek Instituut. Naast onze vaste rubrieken (zoals de Mededelingen van de diverse commissies, Internetlinks en Berichten uit het veld) vragen wij uw aandacht voor een nieuwe rubriek: vanaf dit nummer vragen we iemand uit het muziekbibliotheekveld welke vijf favoriete cd's hij/zij meeneemt naar het bekende onbewoonde eiland. Onze redacteur Opmaak Bert Schoones bijt het spits af! Tot slot hopen wij u allen aan te treffen bij de NVMB-studiedag op donderdag 25 november a.s. in de Transeptzaal van het Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement in Utrecht.

Van het bestuur

Nu de zomervakantie voorbij is resten ons nog slechts 4 maanden tot het einde van het jaar. Gelukkig heeft de NVMB (bestuur, commissieleden) niet stilgezeten in de afgelopen maanden en staat er het een en ander op stapel. Ook dit najaar zorgt de NVMB Studiedag in november weer voor een welkome en nuttige onderbreking van de dagelijkse werkzaamheden. En vanzelfsprekend biedt de Nieuwsbrief stof tot overdenking en inspiratie.

Dit najaar is er een laatste herhaling van de cursus 'Muziekvragen aan de informatiebalie? Vluchten hoeft niet meer!'. Ondertussen zijn

de voorbereidingen voor een nieuwe cursus 'Popmuziek' in volle gang.

NVMB-beleidsplan

Op de NVMB Website verschijnt binnenkort de bijgestelde beleidsnota van de NVMB. Deze nota geeft een overzicht van de gang van zaken in onze vereniging en geeft duidelijk aan waaraan wij de komende jaren veel aandacht zullen besteden.

Graag wil ik ook nog eens aandacht vragen voor onze NVMB Mailinglist. Het bestuur hoopt dat meer leden zich aanmelden en belangrijker: er gebruik van maken. De

Mailinglist: voor mededelingen, aankondigingen, vragen, opmerkingen, verzoeken etc. Daarnaast biedt onze website (www.nvmb.nl) veel informatie over de NVMB en muziekbibliotheekwerk in het algemeen.

IAML

Een belangrijk aandachtspunt voor de NVMB in de komende jaren is het voorbereiden van de IAML Conferentie die in 2009 in Amsterdam zal plaatsvinden. De conferentie 2004 vond plaats in Oslo. Verschillende Nederlandse deelnemers aan deze conferentie zullen hiervan verslag doen in deze Nieuwsbrief. Uit Nederland waren dit jaar maar liefst 7 deelnemers aanwezig.

Een andere belangrijke bron om te weten te komen wat er zich in Oslo heeft afgespeeld vormt het komende nummer van de IAML Electronic Newsletter. Deze valt te raadplegen via de IAML Website (www.iaml.info) en wordt ook verspreid via de IAML Mailinglist. Voor deze Mailinglist geldt helaas hetzelfde als voor onze eigen NVMB Mailinglist: er wordt te weinig gebruik van gemaakt. Aanmelding kan via de website van IAML. De website van IAML zal in de komende periode veel intensiever gebruikt gaan worden. Diverse geledingen binnen IAML (zoals openbare bibliotheken, wetenschappelijke bibliotheken, conservatoria) krijgen ruimte op de website om eigen activiteiten te melden en met name de conferentiebijdragen zullen raadpleegbaar worden gemaakt. Nadat twee jaar geleden al de eerste wijzigingen zijn aangebracht in de opzet van de jaarlijkse conferentie (instelling programma commissie, informatiebijeenkomst op maandagochtend) is er in Oslo een commissie ingesteld om de gehele conferentiestructuur onder de loep te nemen. Het veranderen van een al jaren bestaande structuur moet goed overdacht worden. Wellicht dat er in de toekomst elk jaar (en niet elke 3 jaar) een Algemene Ledenvergadering

zal plaatsvinden (waardoor een grotere betrokkenheid van alle leden mogelijk wordt), maar dit kan gevolgen hebben voor de rol van de Council. Ook wordt gezocht naar een goede plaats voor de verslaglegging van de activiteiten van alle nationale verenigingen (zoals de NVMB) en een zinvolle invulling van de slotbijeenkomst.

Nieuwe leden gezocht

Het allerbelangrijkste voor het voortbestaan van een vereniging als IAML is een stabiel ledenaantal. Niet alleen omdat de leden allerlei activiteiten ontplooiën (zowel in internationaal verband als op nationaal niveau) maar ook omdat de vereniging geheel gefinancierd wordt uit contributies. Het ledenaantal ligt al vele jaren ergens tussen de 1900 en 2000, maar dreigt nu wat in te zakken. Daarom heeft het IAML bestuur een oproep gedaan om te komen tot versterking van het aantal leden. De NVMB scoort niet slecht, maar ook wij kunnen meer leden gebruiken, en daarmee tevens IAML steunen. Naast instellingsleden kent IAML persoonlijke leden. Daarvan hebben wij er maar weinig in Nederland. Hopelijk komt daar in de nabije toekomst verandering in. De meeste personen die in Nederland lid zijn van de NVMB hebben gekozen voor het goedkopere bijzonder lidmaatschap. Het zou geweldig zijn als een aantal daarvan een overstap zou maken naar een gewoon persoonlijk lidmaatschap. Informatie over lidmaatschap en de bijbehorende contributie is te vinden op de NVMB Website.

Martie Severt, secretaris

Nieuwe NVMB-leden 2004 (tot heden):
Bibliotheek Sittard-Geleen
Conservatorium Maastricht
Openbare Bibliotheek Winterswijk
Mevr.C.S.J. Scholte, Den Haag

Kopieerverbod bladmuziek per 1 september 2004

Op 1 september j.l. is het "Wetsvoorstel uitvoering richtlijn auteursrecht in de informatiemaatschappij" van kracht geworden (zie ook: Staatsblad 2004, 410)

De ontwikkelingen op ict-gebied (lees: internet) maakten een nieuwe regeling noodzakelijk en de Europese Commissie kwam al in 2001 met een voorstel daarvoor, waarbij harmonisatie (gelijktrekken van

rechtsregels in verschillende landen) een belangrijk doel was.

In de marge van de discussies en onderhandelingen voor dit ontwerp, waarbij de nadruk dus lag op met name de auteursrechtelijke kanten van internet, is na een sterke lobby van de muzikuitgevers, zo werd ons meegedeeld door EBLIDA (de Europese instelling die beoogt te waken over de belangen van bibliotheken en informatiecentra), een verscherping van het auteursrecht m.b.t. bladmuziek opgenomen:

Kopiëren van bladmuziek is altijd verboden, tenzij met toestemming van de rechthebbende.

Het zal duidelijk zijn, dat deze rechtsregel grote problemen met zich mee zal brengen voor bibliotheken, de praktijk van de amateuristische, maar ook van de professionele muziekbeoefening en het muziekonderwijs, zowel in muziekscholen als op conservatoria.

Op een door de FOBID Juridische Commissie samen met de Stichting Surf in april georganiseerde studiedag over de nieuwe auteurswet kwam een aantal aspecten van deze nieuwe regeling aan de orde. Voor de bijdragen van de verschillende sprekers en een verslag van deze dag zie:

www.surf.nl/fobid/index.html

NVMB wil stappen ondernemen

Helaas staat in dat verslag niet vermeld dat tijdens de ochtenddiscussie de NVMB aandacht heeft gevraagd voor de situatie die door het totale verbod op het kopiëren van bladmuziek is ontstaan en dat de NVMB stappen wil ondernemen om d.m.v. de aangekondigde evaluatie van de wet in de toekomst beperkingen (uitzonderingen op de wettelijke regels) te realiseren in overleg met de muzikuitgevers.

Dit zal echter een zeer tijdrovende aangelegenheid zijn.

Het lijkt mij echter duidelijk, dat de huidige regeling wat betreft bladmuziek alleen verliezers zal kennen: effectieve controle is niet goed uitvoerbaar en toestemming zal in de praktijk zelden door individuen gevraagd kunnen worden aan de rechthebbenden voor het maken van een kopie voor eigen gebruik of studiedoeleinden van m.n. één liedje of nummer.

De NVMB wil via de Juridische Commissie van de FOBID in gesprek komen met de muzikuitgevers in Nederland, om te bezien hoe tot een meer evenwichtige regeling gekomen zou kunnen worden.

Ook wil de NVMB een informatiebijeenkomst organiseren om opheldering te verschaffen over praktische vragen die met de invoering van deze wet samenhangen.

Gert Floor

Achter de schermen van Al@din muziek

Het zomert eindelijk in Nederland en hoewel de vragen nog (zweet)druppelsgewijs binnenkomen hebben we wel wat tijd om jullie een kijkje in de keuken van ons domein te gunnen. Van verschillende kanten bereikte ons de vraag om wat meer te vertellen over onze werkwijze, een vraag waaraan we hier graag voldoen.

Deelnemers

Zoals jullie weten zijn we vorig jaar begonnen met een klein team. Dat team is in de afgelopen maanden uitgebreid tot 9 leden. De domeinleden zijn op dit moment: Openbare Bibliotheek Amsterdam, Openbare Bibliotheek Eindhoven, Stadsbibliotheek Haarlem, Zeeuwse Bibliotheek, Bibliotheek Assen, Biblioservice Gelderland,

Gemeentebibliotheek Utrecht, Openbare Bibliotheek Groningen en de Bieb voor de Zaanstreek. Een flink team dus, waarmee we bijna alle werkdagen dubbel kunnen bezetten.

Kennisbankredactie

Die dubbele bezetting is heel nuttig. Naast onze primaire taak - het afhandelen van specialistische vragen - vervullen wij nog een andere, niet minder schone taak: het redigeren van vragen voor de Kennisbank. Voor diegenen die dit nog niet weten: een belangrijke poot van de Al@din-dienstverlening wordt gevormd door de Kennisbank: een databank met eerder gestelde vragen en antwoorden waarin de vraagsteller kan zoeken voordat hij zijn vraag

aan Al@din stelt. Al@din-medewerkers op Informatie Service en – Bemiddelingsniveau kunnen vragen die zij geschikt achten voordragen voor opname in de Kennisbank. De redactieleden, afkomstig uit alle kennisdomeinen, beslissen vervolgens binnen hun eigen domein over de uiteindelijke opname van de vraag. Zij controleren en redigeren vraag en antwoord, en kennen trefwoorden toe aan de vraag. Een leuke, maar tijdrovende klus. Om de tijdsbelasting te verdelen hebben wij binnen ons domein alle teamleden tot redactielid gebombardeerd. Zo kan op een werkdag de één aan de slag met de vraagbeantwoording, en de ander met de redactie van de kennisbankvragen.

Vraagbeantwoording

Gemiddeld komen er nu zo'n vier vragen per dag binnen. Dat kan gaan oplopen wanneer de Aladinman weer op TV verschijnt. Met zo'n pakketje aan vragen ben je gauw een flink dagdeel bezig. Ondanks het feit dat iedere bibliotheek of teamlid zijn eigen karakter heeft in collectie en persoonlijke voorkeuren, streven we er wel naar dat iedereen alle onderwerpen behandelt. We weten natuurlijk wel van elkaar waar de sterke punten liggen, dus aarzelen we niet om elkaar te raadplegen. Hiertoe hebben we een mooie mailing list zodat we op een snelle manier elkaars hulp kunnen inroepen: immers, de deadline van 4 werkdagen is al snel verstreken. En hoewel de slogan samen komen we er wel uit voor de rokersbranche niet echt heeft gewerkt, doet hij voor ons zeker opgeld.

De hersenkraker

Maar we staan niet alleen in de strijd. In een eerdere aflevering hebben wij al beschreven hoezeer buitenstaanders hulpvaardig zijn wanneer wij een vraag voorleggen waar we

zelf niet uitkomen. Daarbij kent Al@din ook het fenomeen Hersenkraker. Een vraag, waar we tevergeefs onze domeintanden op hebben stukgebeten kunnen we als hersenkraker laten plaatsen op een forumpagina, zodat iedereen over deze vraag kan meedenken. En het moet gezegd: met name op muziekgebied hebben we een groot aantal van die meedenkers! Vragen die het vanuit ons domein tot hersenkraker schoppen zijn vaak vragen als: "Ik heb ooit een videoclipje gezien en daarin gebeurde dat-en-dat; welke groep was dat?".

Tsja, hoewel we sinds onze aanstelling als Al@dinner met professionele belangstelling naar TMF/MTV/The Box kijken, kunnen we niet iedere clip thuisbrengen. Maar, je kunt het zo gek niet bedenken of iemand heeft er wel een antwoord op! Ach, kijkt u zelf maar eens op

<http://sitegenerator.bibliotheek.nl/aladin/forum/forum.asp>

En verder...

Werken we op dit moment aan een website ter ondersteuning van onze werkzaamheden. Hierop zetten we nuttige bronnen en adressen, mededelingen en nieuws. Deze pagina is nog in opbouw, dus in dat gedeelte van de keuken laten we u nog niet kijken, maar als deze af is, mag u beslist eens komen eten...

Tenslotte zal het najaar ook in het teken staan van de uitbouw van het domein met de zogenaamde Informatie Advies partners, deskundigen buiten de OB-sector die ons op meer dan incidentele basis kunnen bijstaan. Hierover in de volgende nieuwsbrief zeker meer...

Frans Westgeest

De wetenschappelijke muziekbibliotheek

Voor de serie over de soorten muziekbibliotheken, vertegenwoordigd in de vereniging, bracht redacteur Jos Oegema een bezoek aan een wetenschappelijke muziekbibliotheek: het Nederlands Muziek

Instituut in Den Haag. Katja Brooijmans en Dick van den Hul vertelden gedreven over het muzikale erfgoed van Nederland en de werkzaamheden die zij tot behoud ervan verrichten.

Trefwoorden

Overweldigende hoeveelheid bronnenmateriaal, intern ontsloten, deels zichtbaar via Pica, verdient meer publiek, zeer informatieve website, tot nieuwe ontdekkingen inspirerend depot.

Locatie

Het Nederlands Muziek Instituut is gevestigd in de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag. Dit moderne en aan de buitenzijde weinig toegankelijk ogend gebouw staat midden tussen ministeries, kantoren en snel-, spoor- en tramwegen. Via een, na enig speurwerk gevonden, centrale ingang komt men door de unieke bewegwijzering bij het Instituut. Jas en tas moeten worden opgeborgen in een kluisje, zoals dat hoort bij een vrij toegankelijk archief (Voor het persbericht over de verhuizing: zie de rubriek Berichten uit het veld, red.).

Collectie

Wetenschappelijke muziekliteratuur, tijdschriften, 60.000 titels klassieke bladmuziek, gecomponeerd tussen 1500 en 1800, waaronder kwetsbare autografen, 40 meter muziekprogramma's, een collectie boekjes met de choreografie van oude dansen, knipselverzamelingen, catalogi van muziekkuitgeverijen, foto's, affiches, nalatenschappen van Nederlandse componisten, musici en muziekverenigingen: alles wat interessant kan zijn als bronnenmateriaal voor een studie naar het historische muziekleven in Nederland wordt bewaard. Voortdurend speurwerk en uitgebreide contacten in binnen- en buitenland leveren nieuw materiaal op. Zo zijn de manuscriptversies van de werken van

Alphons Diepenbrock volledig verzameld en ontsloten, en voorzien van informatieve teksten en foto's online toegankelijk gemaakt.

Informatie

Studenten muziekwetenschap, conservatoriumstudenten uit binnen- en buitenland, musicologen, onderzoekers, bibliothecarissen, musici geïnteresseerd in de oude muziek praktijk: een zeer gevarieerd publiek met elk hun eigen vragen stelt hoge eisen aan de muzikale kennis en de vakbekwaamheid van de medewerkers. Het instituut is van maandag t/m vrijdag open van 9 tot 5 uur.

Contacten

Met de andere wetenschappelijke muziekbibliotheken in het land, de Toonkunstbibliotheek te Amsterdam en de Universiteitsbibliotheken te Utrecht en Amsterdam zijn er afspraken over de afstemming van de collecties. Bezoekers kunnen op aanvraag in de bibliotheek en het archief worden rondgeleid.

Tip: Tijdens de Landelijke Archievendag, zaterdag 30 oktober a.s., gooit het Instituut de deuren wijd open voor alle muziekgeïnteresseerden en worden hoogtepunten uit de collectie getoond.

Adres

www.nederlandsmuziekinstituut.nl

Nederlands Muziek Instituut
Prins Willem-Alexanderhof 5

Den Haag

Postadres: Postbus 90407 2509 LK

tel : 070 – 3140700

info@nederlandsmuziekinstituut.nl

350 Muziekbibliothecarissen en een Hardangerfiddle

Oslo, 13 augustus 2004, National Library, 17.45 uur.

Het IAML-IASA congres zit erop.

14 sessies, 3 werklunches, 1 algemene vergadering, speeches, powerpoint presentaties, het was een volle week. Ik heb

gesproken met bibliothecarissen en archivarissen uit vele landen: het hoofd van het geluidsarchief van het Moskou's conservatorium, het hoofd van de muziekbibliotheek van Harvard, de catalogiseerder muziek van de openbare

bibliotheek van Bergen, de technisch ontwerper van MusicAustralia, de muziekbibliothecaris van de Nord Deutsche Rundfunk, het hoofd van de muziekbibliotheek in Vjeje, een professor in muziek van de universiteit van Pretoria en ga zo maar door.

Ik bleef me verbazen over wie ik er zo allemaal trof. Engels was de voertaal. En aangezien vrijwel iedereen zich moet inspannen om zich in die, niet eigen, taal verstaanbaar te maken, ontstonden er heerlijke misverstanden én de meest intensieve en interessante gesprekken. Van het ontbijt tot aan het slaapmutsje wisselde ik van gedachten over leners, bladmuziek, digitalisering, collectiegroottes, plaatsing, muziekonderwijs, financiële perspectieven en de toekomst van het muziekbibliotheekwerk. Daar waar muziekbibliothecarissen van instituten als het Glinka museum en het Royal College of Music zich vooral lijken te richten op behoud van muziekcollecties, zoeken bibliothecarissen van openbare bibliotheken het meer in het voortdurend vernieuwen van hun materiaal. Klantgroepen van de verschillende bibliotheken verschillen enorm, de aandacht ging dan ook uit naar zeer verschillende sessies, maar muziek hebben ze allemaal gemeen.

En muziek hebben we gehoord! Wie denkt dat Noorwegen alleen met Edvard Grieg iets aardigs heeft, kan ik zeggen: mis! Ooit iets gehoord van Knut Nystedt, van het Tord Gustavsen Trio, van het Oslo String Quartet, van Arne Nordheim? Hoe dansbaar een noorse dans begeleid door een Hardanger fiddler is, hoe loepzuiver het Norwegian Girls Choir zingt, hoe enthousiast de jazzgroep Friko

speelt: een wereld aan Noorse muziek is er voor me opengegaan.

(Knut Nystedt, 1915)

Hoogtepunt van de week was voor mij het bezoek aan de openbare bibliotheek van Oslo. Een oud gebouw, een boekencollectie die door het vele gebruik uit elkaar viel van ellende, bladmuziek door plaatsgebrek opgeborgen in dossierkasten. Maar ook: een computer die ieder kan gebruiken om eigen composities te maken met behulp van een enorm geluidenarchief. De mogelijkheid vragen te stellen via sms, of via chatsessies met de bibliothecaris. Een mogelijkheid vanuit huis werkelijk kennis te maken met geluidsopnamen van allerlei Noorse muziek, deze te horen en achtergrond van groep en compositie te lezen. Mogelijk hebben wij plannen in die richting. Maar Oslo heeft het allemaal al gerealiseerd! (www.deich.folkebibl.no).

Een zeer inspirerende ervaring, zo'n conferentie. Wie wil er volgend jaar naar Warschau?

Jos Oegema

IAML / IASA conferentie 2004

<http://www.iaml-iasa-2004.musikk.no>

Thema: *'Music and Multimedia'*

De jaarlijkse IAML conferentie (International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres) werd dit jaar weer eens in samenwerking gehouden met de IASA (International Association of Sound and Audiovisual Archives), de zusterorganisatie voor geluid.

De bijeenkomst vond plaats in Oslo, tussen 8 en 14 augustus op de campus van de Blindern universiteit, waar zondagavond de opening werd verricht door beider presidenten in aanwezigheid van en opgeluisterd door muziek van de Noorse componist Arne Nordheim.

Deelnemers werden grotendeels ondergebracht in het sfeervolle, uit de jaren '20 daterende 'Blindern Studenterhjem', op de campus van de universiteit, waar ook alle bijeenkomsten plaatsvonden.

Het werd een zonovergoten week, een hoge uitzondering in deze noordelijke streek, waarin we een reeks smaakmakende en inspirerende lezingen konden bijwonen.

Naast 2 plenaire sessies, zoals gebruikelijk door het gastland georganiseerd, werden er dit jaar 4 sessies gegeven door de IAML en IASA gezamenlijk.

In totaal werden zo'n 25 sessies met 70 sprekers/collega's gehouden voor een gehoor van ca. 350 deelnemers uit 39 landen. Zelf werd ik ook dit jaar in de gelegenheid gesteld om, met steun van de eigen werkgever en van de NVMB, met aanvulling uit eigen middelen, aan de conferentie deel te nemen.

Het was een vol programma, ik volgde 30 lezingen (in 9 sessies), waaronder de drie georganiseerd door de Public Library Branch, 2 vergaderingen en de slotbijeenkomst van het bestuur.

Natuurlijk heeft alles dat in de meest ruime zin met de openbare bibliotheek te maken heeft mijn warme belangstelling. Daarnaast zijn er altijd lezingen die een minder direct nut hebben voor het eigen werk, maar die wel de eigen horizon verbreden en zo tot een beter

begrip leiden van het muziekbibliotheekwerk in bredere zin.

Music Network

In de eerste informatiebijeenkomst komen een aantal onderwerpen kort aan bod:

Hoewel ik er vorig jaar al enige aandacht aan heb gegeven leek tijdens deze conferentie

b.v. een toenemende rol merkbaar voor

MusicNetwork, een samenwerking van non-profit organisaties en groepen die zich met technologie bezighouden, die zich inzet voor het verspreiden van kennis over en gebruik van nieuwe technologie bij o.a. bibliotheken.

Op hun website wordt allerlei informatie verzameld voor bibliotheken (zie:

<http://www.interactivemusicnetwork.org>, libraries, musiclibraries), zoals teksten over copyright, technologie, alles over

interbibliothecair leenverkeer, projecten e.d.

Er wordt nu een standaardisatie in de multimediale wereld van muziek ontwikkeld, een metadata standard, voor MPeg 7.

MusicNetwork fungeert als helpdesk voor alle vragen over nieuwe technologie en denkt nu zelfs aan een eigen keurmerk!

In Nederland werkt de FNB (Federatie van Nederlandse Blindenbibliotheken) nauw samen met deze groep. De FNB houdt zich bij projecten met name bezig met de toegankelijkheid van muziek, geluid, beeld en bladmuziek via de computer.

Zie voor aanvullende informatie de website <http://www.fnb.nl> en

<http://www.wedelmusic.org/>, de website van een belangrijk internationaal project in dit verband dat een technologie ontwikkeld die de distributie van digitale bladmuziek van uitgever naar eindgebruiker via internet mogelijk maakt.

Under construction

Er is altijd veel belangstelling voor het volgen van een Masterclass en het volgende project zou hierin ruim kunnen voorzien. Het betreft het **Harmos project** dat vanuit het **conservatorium in Madrid** (fundacion Albeniz) met extra hulp van de Europese

gemeenschap, de lucht in zal gaan als 'escuela virtual de musica' of wel 'virtual school of music'. Ze over enige tijd webadres: <http://magistermusicae.com>. Met behulp van geluid - en beeldmateriaal, foto en film, kan men straks lessen uit de muziekkopleidingen aan de scholen van Spanje, Duitsland, Frankrijk, Engeland, Italië en Finland volgen. Men kan kiezen uit componist/werk in combinatie met de 'master' die de les geeft en dit naar behoefte ook nog op een groot scherm geprojecteerd volgen.

De website is nog 'onder constructie', maar het voorproefje zag er prachtig uit.

Het **conservatorium in Moskou** doet van zich spreken door een groots digitaliseringproject dat het **geluidsarchief**, bestaande uit 40.000 lp's, 7000 cassettebandjes, 5000 cd's, 600 cd - roms, zal omvatten.

Dankzij een schenking is het mogelijk deze unieke collectie opnamen te behouden, zo kunnen b.v. 24 concerten met Richter en Oistrakh straks op CD worden uitgeven. De collectie was oorspronkelijk bedoeld voor gebruik tijdens de lessen aan het conservatorium en omvat unieke opnamen van Gilels, Menuhin, Gould en Sofronitsky. Pedagogische opnamen van beroemde musici, leraren, openbare lessen, gelegenhedenopnamen, examens en masterclasses.

De meeste opnamen dateren uit de periode '40 - '70, men had toen bij de TV, radio en Melodya altijd een microfoon aan staan. Dat er sindsdien veel veranderd is blijkt wel uit de problemen die men nu kent met copyright, met name i.v.m. educatieve doeleinden!! Zie: <http://www.consaudio.ru> (currently under construction!)

In **Nieuw Zeeland** wordt gewerkt aan een online muziekencyclopedie die de periode van prehistorie tot heden zal omvatten. Men is hiermee gestart om letterlijk verlies van kennis tegen te gaan. Er wordt informatie verzameld over personen, artikelen over theaters die er soms niet meer zijn, operagezelschappen, orkesten, sponsors en ook over bezoekers van het land.

Er worden overal grote automatisering - en digitaliseringprojecten ondernomen, als laatste is vermeldenswaardig het meerjaren project van de **Bibliothèque Nationale de France**, waar naast het digitaliseren van de

beroemde collectie Philidor (manuscripten uit de bibliotheek van Louis XIV) t.b.v de digitale bibliotheek Gallica, ook opname in een online catalogus wordt ondernomen van o.a de collectie bladmuziek lichte genres vanaf 1946 tot 1990 totaal ca. ruim 50.000 records en de bladmuziek van voor 1800 in bezit van de openbare (muziek)bibliotheken (ca. 16.000 records).

Alles is te volgen via de website <http://www.gallica.bnf.fr> en <http://www.bnf.fr>

Noorwegen

De Noorse bijdrage bestond uit een introductie van de componist Arne Nordheim en Geir Tveitt, en een nadere kennismaking met de vocale muziekvorm Joik, tegenwoordig weer volop in vrijheid beoefend door de Sami of Lappen die verspreid over de 4 noordelijke delen van de landen Noorwegen, Zweden, Finland en Rusland hun leven leiden.

De '**Deichmanske bibliotek**' Oslo organiseerde een rondleiding in hun (bijna oude) gebouw. Werkgebied ca. 500.000, de collectie van de muziekafdeling omvat ca. 18.000 CD's, 20.000 titels bladmuziek, 9000 video/dvd, 60 tijdschriften, 50 CD - roms. (Ter vergelijking wat cijfers bij de OBA: 65.000 CD's, 67.500 bladmuziek, 18.000 Vid/Dvd/CD-rom). Men heeft een luistercollectie Lp's, 12.000 titels, en is aangesloten bij de leenservice Låtlån (daarover later meer).

De collectie wordt geïntegreerd gepresenteerd, verdeeld in een aantal genres.

Men worstelt met de beveiliging van m.n de CD collectie, de kasten zijn er vol en maar men is dan ook in afwachting van een verhuizing.

Opmerkelijk was dat men moet bezuinigen, terwijl de uitleencijfers floreren.

Men is in afwachting van nieuwbouw, direct in het centrum, dat in deze fase van plannen maken al alle tekenen vertoonde van een 'verblijfsbibliotheek'!

De bibliotheek heeft een eigen informatieservice, 'Ask a librarian', die aanvullend ook een SMS - service kent voor korte vraag/snel antwoord en een chat service.

Dit laatste vraagt iets meer inspanning van de collega's, maar het publiek is er tevreden over.

De mooiste ruimte is een prachtige studiezaal die, een hoge ruimte met een prachtige muurschildering en langs 2 zijwanden 3 etages hoge houten kastenwanden met ouder naslagmateriaal.

Midden in de zaal staat een aantal PC's voor het publiek, waarbij weliswaar de e-mail is afgeschermd, maar waar men naar informatie kan zoeken of b.v gebruik kan maken van een componeerprogramma om zelf muziek te maken.

De studiezaal opent een uur eerder dan de rest van de bibliotheek, men biedt er een speciale meertalige (14!) service over de Noorse maatschappij en cultuur, taallessen, wereldnieuws, speciale bibliotheekdiensten.

Zie: <http://www.deichmanske-bibliotek.oslo.kommune.no/>

De Offentlige bibliotek Bergen : Grieg collectie

Componist Edvard Grieg heeft zijn complete nalatenschap aan deze openbare bibliotheek geschonken. Een omvangrijke collectie die inmiddels grotendeels ontsloten is en gedigitaliseerd. De collectie omvat privé - archieven met o.a. brieven, handschriften, dagboeken en foto's, officieel uitgegeven werk, bladmuziek, biografieën en onderzoeken.

Het is allemaal te bekijken, fulltext en met afdrukmogelijkheid, via website:

http://www.bergen.folkebibl.no/grieg-samlingen/grieg_samlingen_intro.html

Låtlån:

De 2 grootste Openbare Bibliotheken, Oslo 'Deichmanske Bibliotek' en Bergen offentlige bibliotek, hebben in samenwerking met een aantal landelijke bibliotheek -, archief -, copyrightorganisaties en Phonofile, een bibliotheekservice gevormd waarbij de lener kan inloggen bij de bibliotheek en zo Noorse muziek kan lenen. Men heeft net een proef van 6 maanden afgesloten.

Phonofile bestond al als Noors digitaal geluidsarchief t.b.v professionele gebruikers. Nu kan het publiek gebruik van deze collectie van 15.000 titels m.b.v een speciale interface.

Er bestaan verschillende technieken waarmee men gebruik kan maken van deze digitale bestanden.

In Noorwegen gebruikt men de techniek streaming, vergelijkbaar met radiogolven, wat betekent dat men gedurende 1 dag of 1 week steeds opnieuw mag luisteren in een directe verbinding. Kijk verder bij <http://www.deich.folkebibl.no> of <http://www.deich.folkebibl.no/llaatlaan.htm>

Ontwikkelen digitale service:

In Zweden kent men E-books, in Denemarken een service voor geluid, ook geregeld via Phonofile, en een voor bladmuziek via SheetMusicNow.

Vanuit Denemarken wordt aangegeven dat het heel belangrijk is met de juiste partners in zee te gaan, het digitaliseren is een kostbare zaak en men zoekt uiteindelijk toch een win - win model voor alle betrokken partijen. Het is ook een kwestie van het vinden van de balans tussen de royalty's van de markt en het budget van de bibliotheken.

Bibliotheken werken nu voor het eerst direct samen met de muziekindustrie, wat b.v. ook resulteert in het samen werken aan metadata.

In Denemarken heeft men voor het starten van het geluidsproject gebruik gemaakt van het Noorse model, het gaat hier om Deense muziek en muziek van bezoekers in Denemarken uitgebracht. Men biedt de lener een korte luistermogelijkheid (30 sec. via streaming), alvorens men besluit tot downloaden. Downloaden is als techniek uiteindelijk goedkoper dan streaming. Je hebt als bibliotheek een overeenkomst die recht geeft op een aantal downloads per jaar. Er zijn natuurlijk altijd ' grootgebruikers' onder de leden, waardoor de limiet zou kunnen worden overschreden en deze leden kunnen worden geblokkeerd. De techniek is van Microsoft en zorgt door middel van een ingebouwde code voor 1 x download en na 1 week voor het niet meer kunnen afspelen van de muziek.

Daar waar de gebruiker het geluid niet kan bewaren, is er bij het downloaden van de bladmuziek wel een eenmalige mogelijkheid voor de lener een afdruk van de bladmuziek te maken. Voor de bibliotheek is er echter in geen van beide gevallen een tastbaar resultaat van deze downloads over.

Steeds meer bibliotheken zullen digitale services aanbieden, hun budget hiervoor gebruiken. De effecten hiervan zijn nog niet

direct duidelijk, evenmin als de rol van de bibliotheken als aanbieder van de service op langere termijn. De technologie zal dan ook de traditionele manier van collectioneren beïnvloeden. Zo zal Google over een paar jaar meer documenten online aanbieden dan de hele library of Congress!

De rol van de bibliotheken zal veranderen, mogelijk als bemiddelaar/aanbieder belangrijk blijven, terwijl de klant zelf bepaald wat hij wil downloaden uit het ruime aanbod dat de markt hem, al dan niet in samenwerking met de bibliotheken, kan verschaffen.

Werkgroep IAML-Toolbox

De IAML Toolbox is een informatieservice van en voor collega's die, naar Deensmodel, met de samenwerkende internationale groep collega's zal worden ontwikkeld.

Na een wat vertraagde start zijn er tijdens een eerste bijeenkomst een aantal afspraken gemaakt die er zorg voor dragen dat er het komende jaar een aantal activiteiten ontplooid zullen worden. Hiervoor zal ook de inbreng vanuit de diverse landen gevraagd worden.

We willen de IAML Toolbox gaan gebruiken om meer collega's van openbare bibliotheken te bereiken, samenwerking en uitwisseling van ervaring te stimuleren en ondersteuning te bieden. Een eigen homepage op de IAML website voor de Public Library Branch, met ruimte voor de IAML Toolbox, zal zorgen voor een eigen plek waar we de informatie verzamelen en delen met elkaar. Kijk de komende tijd eens bij <http://www.iaml.info/>

Het is belangrijk nu eerst per land een overzicht te maken van alle openbare bibliotheken met een muziekcollectie, deze samen te brengen op een lijst met hun E-mail adres.

We zullen daarbij ook gebruik maken van de nationale afdelingen, andere landelijke organisaties en we streven naar 1 contactpersoon per land die dit zal coördineren.

Binnenkort zal men een enquête ontvangen met o.a. de vraag om een top 10 van meest gebruikte internetadressen door te geven, deze moeten dan wel vrij toegankelijk zijn. Ook wordt een speciale mailinglist geopend t.b.v de communicatie en om het voeren van een open discussie met collega's van de openbare bibliotheken onderling mogelijk te maken.

De IAML Toolbox zal ook een aantal onderwerpen ter discussie op de website zetten.

Wordt vervolgd

De IAML conferentie 2005 zal in Warschau plaatsvinden. Zie: <http://www.iaml.pl>

Hanneke Kuiper
Openbare Bibliotheek Amsterdam,
muziekafdeling
Tel. 020-5230842(balie), 5230841(bureau/fax)
E-mail h.kuiper@oba.nl

Het IAML-IASA congres te Oslo, augustus 2004

Als voorzitter mocht ik (ook) dit jaar de NVMB vertegenwoordigen op de jaarlijkse conferentie van IAML, die dit jaar werd georganiseerd samen met IASA, de International Association of Sound Archives. Er waren 7 Nederlandse deelnemers.

Op 8 augustus vond de eerste zitting van de Council (de ledenraad) plaats, waar mijn taak als vertegenwoordiger het meest gestalte krijgt, omdat ik daar stemrecht heb en jaarlijks verslag uitbreng van wat we als NVMB in Nederland doen. In de Council worden de

verslagen van alle onderafdelingen van IAML voorgelezen of toegelicht. Dat laatste deed bijvoorbeeld Martie Severt als Treasurer van IAML op heldere wijze voor de financiële situatie. Deze blijkt gezond, maar vereist wel een op peil blijven van het aantal leden. Ook bleek uit zijn overzicht hoezeer de uitgave van het tijdschrift *Fontes Artis Musicae* op de begroting drukt. Dit tijdschrift kampt met productieproblemen waardoor het een forse achterstand heeft opgelopen in verschijnen. De huidige redacteur (die aftreedt) zal met het Bestuur verder moeten zoeken naar oplossingen voor deze situatie. Door de opzet van de Council-zittingen, waarbij mondelinge verslagen de hoofdmoot vormen en bovendien soms de kans bestaat dat een verslag meerdere keren wordt herhaald, zijn dit momenteel niet de meest boeiende bijeenkomsten. Toch is het belangrijk om te weten hoe een en ander erbij staat aan het begin van de jaarlijkse conferentie. Het Bestuur onderkent dit probleem en stelt de gang van zaken tijdens de Council sessions en de plaats ervan binnen het conferentieprogramma ter discussie in het komend jaar om te komen tot meer efficiënte en levendige bijeenkomsten. Volgens mij is dat een goede zaak.

Na deze hele dag van vergaderen volgde de officiële opening van het congres, waarvan mij het meest bij zal blijven een optreden van het Oslo String Quartet, dat zowel in het klassieke als modern en actueel repertoire een erg sterke indruk maakte.

De volgende dagen heb ik nogal wat werkvergaderingen bijgewoond, waardoor ik niet alle "grotere" presentaties kon meemaken helaas.

De werkgroep voor UNIMARC bereikte overeenstemming om het komend jaar een voorstel tot codering van ensemble-bezettingen te gaan uitproberen, waarbij vérgaande codering mogelijk is. Zo kan blijken of dit voorstel praktisch is en niet een te grote belasting voor het systeem is, zoals door sommigen werd gevreesd.

Auteursrecht kwam dit jaar veel meer dan voorheen in de belangstelling te staan mede door de implementatie van de nieuwe EU-richtlijnen. Een presentatie over o.a. de situatie in Noorwegen op dit gebied trok een overvolle zaal.

De werkgroep auteursrecht maakte een fraai overzicht van de situatie wereldwijd, waardoor vergelijking beter mogelijk wordt. In het komend jaar zal bijgehouden moeten worden, waar zich problemen voordoen en bekeken moeten worden, hoe daarvoor aandacht gevraagd kan worden.

Voor de activiteiten van de werkgroep voor de IAML Toolbox verwijs ik naar het verslag van Hanneke Kuiper.

Een gigantische uitdaging is wat de Working Group on the Indexing of Music Performances beoogt: een database van muziekuitvoeringen, met de programma's en uitvoerenden. Er zijn inmiddels een aantal initiatieven en er is een geschikt databaseprogramma beschikbaar...

Daarnaast waren er natuurlijk veel gesprekken met andere deelnemers, waarbij men soms gebruik kon maken van de ervaringen die wij in Nederland hebben, bijvoorbeeld met het opzetten van bijscholing. Daar bleek ik de Portugese afgevaardigde weer mee van dienst te kunnen zijn. In het omringende programma vond ik een compositie van Arne Nordheim voor Lure (een soort houten trompet als waarmee de GVR dromen bij slapende kinderen inblaast, zie Roald Dahl), gebaseerd op de natuurtonenreeks, elektronisch bewerkt en mysterieus klinkend in de immense zaal van het Stadhuis van Oslo, heel indrukwekkend. Ook de avond met Noorse muziek, heel breed opgezet, van Hardangerviool, via een meisjeskoor en een strijkkwartet (maar dan wel allemaal met hedendaagse composities) tot het Gustavsen trio (jazz) was heel boeiend en informatief. Er gebeurt heel wat in Noorwegen op muziekgebied!

Van de plenaire lezingen die ik bijwoonde, maakte die over een landelijk leensysteem voor geluid, verzorgd door de openbare bibliotheek van Oslo grote indruk. Opgezet samen met de muziekuitgevers. Interessant waren ook de bijdragen over de geluidsarchieven in Stavanger en Moskou. Heel verschillend van opzet en karakter, maar wat een werk wordt daar verzet! In het besef, veel interessants nog niet aangestipt te hebben, laat ik het hier eerst bij. Het was een heel boeiende week!

Gert Floor

De toekomst van de (muziek-)bibliotheek

Verslag van de studiemiddag op 27 mei 2004 in de Openbare Bibliotheek Rotterdam

Het thema van de studiemiddag ging over de grenzen van de muziekbibliotheek heen: er werd gekeken naar de toekomst van de bibliotheek in het algemeen en de toekomst van de bibliotheek binnen de beleveniseconomie.

2 sprekers waren er uitgenodigd. Als eerste sprak Ivan Nio. Hij is werkzaam als zelfstandig onderzoeker en publicist op het gebied van stedelijke vraagstukken in relatie tot maatschappelijke veranderingen en doceert urbane sociologie aan de Academie van Bouwkunst in Rotterdam. Na de thee sprak Arjo Klammer, als hoogleraar in de Economie van Kunst en Cultuur verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zijn onderzoek gaat over de waarden van cultuur, waarbij cultuur zowel verwijst naar de kunsten als naar de waarden in een samenleving of organisatie.

De bibliotheek als publieke ruimte, was de titel van Ivan Nio's lezing.

Dat de bibliotheek een publiek of openbaar gebouw is uit zich in de eerste plaats door de ligging in de stad. De bibliotheek ligt aan een cruciale route in de stad en gaat via een hal of foyer geleidelijk over van straat of plein naar de boekenkasten. En bij die boekenkasten is vervolgens iedereen welkom, ook mensen met weinig geld. De bibliotheek is een plek voor het lenen van boeken en het inkijken van een tijdschrift, maar ook een plek om op adem te komen en anderen te ontmoeten.

De praktijk is wel eens anders. Uit angst voor agressie, hangjongeren, zwervers, etc. dreigt het publieke karakter van de bibliotheek ingeperkt te worden. Het gaat ook niet goed met het aantal uitleningen. Mensen lezen steeds minder. Bovendien heeft de opkomst van de beleveniseconomie gezorgd voor meer aandacht voor amusement en 'belevissen', met als doel de opbrengst van een bedrijf of instelling te verhogen. Een voorbeeld hiervan is een boekhandel die een leeszaal met café inricht. Het wordt leuker om langduriger in deze boekhandel te verblijven en er zal uiteindelijk ook meer geld worden uitgegeven door de klant. Een van de essentiële kenmerken van de beleveniseconomie is dat bezoekers als

consumenten worden gezien die betalen voor gedenkwaardige gebeurtenissen. Hoe kan de bibliotheek in deze beleveniseconomie haar publieke karakter behouden?

In de eerste plaats door haar betekenis als kennis- en cultuurcentrum te versterken. De bibliotheek zal duidelijk positie moeten innemen ten opzichte van de oprukkende beleveniseconomie. In de beleveniseconomie zal ze zich steeds sterker moeten onderscheiden als plek voor rust en concentratie. Aan de andere kant hoeft het publieke karakter van de bibliotheek niet per definitie in strijd te zijn met die beleveniseconomie. Door het toevoegen van verschillende elementen uit de beleveniseconomie kan een bezoek aan de bibliotheek prettiger worden: een prettige locatie en inrichting (esthetiek), live-muziek in de bibliotheek (amusement), overheidsinformatie aanbieden (educatie), het opdoen van nieuwe ideeën (ontsnapping).

De belangrijkste opgave voor de bibliotheek ligt in het vormgeven van de grenzen tussen de bibliotheek als cultuurtempel en de bibliotheek als amusementsruimte. Hoe ga je als muziekbibliotheek bijv. om met het spanningsveld tussen stilte en geluid?

Arjo Klamers lezing had als titel **De meerwaarde(n) van de bibliotheek**.

Een zich terugtrekkende overheid, de opkomst van nieuwe technologieën en de veranderende behoeften van het publiek stellen de bibliotheek van de toekomst voor grote uitdagingen. De grote meerwaarde van het bezoeken van een bibliotheek ligt in Klamers ogen in "het in gesprek zijn", het met de "inhoud" bezig zijn. Dit is iets waar moeite voor gedaan moet worden, de inhoud kan vaak weerbarstig zijn.

Deze meerwaarde kan door de bibliotheek vooral worden gerealiseerd door betrokkenheid bij de klant te creëren. Informele relaties (relaties met familie, vrienden, collega's) bepalen meer dan relaties met de overheid of het bedrijfsleven de kwaliteit van de samenleving. Informele relaties maken betrokken, leiden tot een bepaald verantwoordelijkheidsgevoel. Als dus

niet de overheid maar de klanten zelf verantwoordelijk zijn voor het (voort)bestaan van de bibliotheek leidt dat tot een veel grotere betrokkenheid en kritische houding. In Amerika bijv. komen vriendenclubs van bibliotheken en vrijwilligerswerk in bibliotheken al veel meer voor dan in Nederland. In een wereld waarin technologie en het marktmechanisme een steeds belangrijker rol spelen ziet Klamer een steeds grotere behoefte aan betrokkenheid, een steeds grotere behoefte ook om in gesprek te zijn met anderen. Dit vergroot de kans op een

bibliotheek als ontmoetingsplek, die mensen uit verschillende werelden bijeenbrengt en de belevenis biedt van een zinnig "gesprek".

Beide lezingen gaven aanleiding tot levendige gedachtewisselingen met de zaal!

De volledige teksten van beide lezingen staan op de website van de NVMB.

Charlotte Sienema,
Programmacommissie.

Het eiland (1): de vijf favoriete cd's van Bert Schoones

We kennen de rubrieken wel uit verschillende media-uitingen. Welke 5 favoriete -vul maar in- producten welke niet zullen ontbreken in de bagage bij een verbanning naar een onbewoond eiland. Nu start deze nieuwsbrief met een voor de hand liggende variant om collega's in het muziekbibliotheekwerk hun favoriete keuze te laten maken in muziek, en dan wel uitgebracht op geluidsdrager. We vragen een collega welke 5 CD's hij of zij mee zal nemen bij een tijdelijk verblijf op een onbewoond eiland.

Mij valt de eer te beurt om deze nieuwe rubriek te starten met mijn CD-keuze. Op het eerste gezicht lijkt het erg zwaar om tot een keuze van 5 titels te komen uit een enorm aanbod om ons heen. Toch valt het mee. Het lijkt wel op saneren: uit de titels die zeker de moeite waard zijn, of zelfs heel bijzonder, die selectie over houden welke je echt niet zou willen missen. Wij weten bovendien toch allemaal dat het 'gesaneerde' deel later weer 'landelijk opvraagbaar' is?!

Welke titels ik mee neem?

Voor mij is het zeker dat er iets van Bach bij zal zijn. "Geen dag zonder Bach" zoals ook Rob Maas ons voorhield. Even twijfel over al dan niet vocaal, maar toch maar gekozen voor de Brandenburgse Concerten ("**Brandenburg Concertos**") uitgevoerd door **Consort of London** o.l.v. Robert Haydon Clark (Brilliant Classics). Gewoon heerlijke structuur, mooie muziek, genieten van muziek en de noodzakelijke dosis arbeidsvitaminen voor de dag opdoen.

De CD "**Hommage à Piazzolla**" (Nonesuch). Op deze CD staan 11 bijzondere bewerkingen van muziek van **Astor Piazzolla**., uitgevoerd door Gidon Kremer (viool), Per Arne Glovigen (bandoneon), Vadim Sakharov (piano) en Alois Posch (contrabas). Een ritmische verzameling tangomuziek die tijdloosheid weet te verklanken. Even wegdromen.

Rachelle Ferrell "First instrument" (Blue Note, 1989). Rachelle Ferrell is een kunstenares met elastische stembanden waar ik bijzondere bewondering voor heb. In mijn omgeving wordt het regelmatig als gegil bestempeld

maar ikzelf noem het liever zeer gecontroleerd extreem hoge noten ten gehoor kunnen brengen waarnaast Rachelle even zo gecontroleerd ook een laag register in haar stem weet aan te spreken. Bovendien vertolkt ze leuke jazznummers, en met dat repertoire raakt ze bij mij de juiste snaar.

Als close harmony-zanger treed ik regelmatig met mijn 3 broers op. We werken veel met eigen arrangementen. Om inspiratie op te kunnen doen luister ik graag naar de Nederlandse groep **Intermezzo**. Intermezzo brengt een zeer gevarieerd repertoire waaronder veel fraaie "close" a cappella arrangementen. Op de CD "**Still Crazy**" (Mercury, 1994) brengt Intermezzo bijvoorbeeld Nederlandstalige werk op teksten van Stijn van der Loo. Naast mooie teksten een goed gebruik van (deels "gesampled") stemmenmateriaal.

Stan Getz op de CD "**Stan Getz plays**" op het Verve label (Polygram). Het was Stan Getz waardoor ik ooit besloot me op saxofoon te bekwamen. Het is tevens Stan Getz (o.a.) die mij postuum laat weten dat ik daar nog niet klaar mee ben! (Ik moest ook m'n sax maar inpakken naar het onbewoond eiland!) Schitterende jazzy ballads van deze virtuoze tenorist.

Misschien dat het saneren mijn liefde voor de jazz wel enigszins naar voren brengt. Als ik even terugkijk op mijn selectie bedenk ik dat de geselecteerde CD's ook in de selectie van de CD-wisselaar al vaak met me mee reisden in de auto. Kennelijk had ik zo'n saneringsslag al eerder gemaakt!

Bert Schoones

Van de commissie Opleiding

Reprise Muziekvragen aan de informatiebalie? Vluchten hoeft niet meer!

Onder deze titel organiseert de Nederlandse Vereniging van Muziekbibliotheken, -documentatiecentra en -archieven een cursus om muziekbegrippen beter te begrijpen. De cursus is bestemd voor Openbare Bibliotheekmedewerkers die te maken hebben met muziekmaterialen maar daarvoor geen specifieke opleiding hebben gehad.

Reprise! Nu in Amersfoort

De NVMB heeft deze cursus in het seizoen 2003/2004 reeds drie maal met succes, verspreid over het land, georganiseerd. Uit de vele reacties blijkt dat het duidelijk in een behoefte voorziet. Daarom biedt de NVMB de cursus nog een maal centraal aan en wel in Amersfoort. Misschien heeft u de vorige editie heeft gemist en heeft u wel behoefte aan bijscholing op dit gebied, dan kunt u zich nu inschrijven voor de reprise in Amersfoort.

Doelgroep

Heeft uw bibliotheek een muziekcollectie maar géén muziekspecialist? Krijgt u aan de informatiebalie vragen over muziek terwijl u het gevoel heeft daar te weinig vanaf te

weten? Kortom: bent u een medewerker mét een muziektak maar zonder toereikende opleiding en/of kennis? Dan is deze cursus voor u bestemd.

Deze cursus is dus specifiek bedoeld voor medewerkers die nagenoeg niets over muziek weten maar wel informatie moeten geven over muziekmaterialen.

N.B. Als gevolg van toenemende mogelijkheden om catalogi via bibliotheek.nl te raadplegen, verbeterde IBL-mogelijkheden en de invoering van "Leendirect" zullen ook bibliotheken die geen muziekcollectie hebben in de nabije toekomst worden geconfronteerd met muziekvragen. Daarom menen wij dat deze cursus ook hier in een behoefte zal voorzien.

Doel

Het doel van de cursus is u beter toe te rusten voor muziekvragen, zodat u meer vertrouwd raakt met muziek en u zich minder onzeker voelt bij vragen over muziek.

Inhoud

In de cursus worden muzikale begrippen uitgelegd die u tegenkomt op cd-hoesjes en in bladmuziek (bijv. opus, KV, pianotrio, symfonie, tiefe Stimme, Bes groot). U krijgt de grondbeginselen van de verschillende

muzieknotatie-systemen aangereikt (notenschrift, grepentabellen, akkoordsymbolen). U maakt kennis met muzikale vormen en leert meer over muziekinstrumenten.

De begrippen zijn gekozen uit de bibliotheekpraktijk. Daar waar nodig worden de begrippen in een muziekhistorisch kader geplaatst. De begrippen worden met name vanuit de klassieke muziek toegelicht. Ten dele zijn ze ook toepasbaar in de lichte muziek. Ook enkele specifieke termen uit de lichte muziek komen aan de orde.

Docenten

De cursus wordt gegeven door Ria Warmerdam Mieke van Heijster.

Ria Warmerdam was voorheen o.a. werkzaam bij de PBC Utrecht en bij muziekhandel Broekmans en Van Poppel te Amsterdam. Mieke van Heijster is muziekbibliothecaris aan de Hogeschool voor Muziek en Dans in Rotterdam. Zij was voorheen o.a. werkzaam bij de Openbare Bibliotheek Delft en het Muziekcentrum van de Omroep.

Data en locatie

De cursus beslaat drie dagen en wordt gehouden op de dinsdagen 2, 16 en 30 november 2004.

De tijden zijn: 9.30 –12.30 uur en 13.30 – 15.30 uur.

De cursus wordt gehouden in de Nederlandse Beiaardschool te Amersfoort.

Bij bibliotheekinstellingen die dat wensen, kan de cursus "Muziekvragen aan de informatiebalie? Vluchten hoeft niet meer!" in de betreffende instelling georganiseerd worden. Zie voor de voorwaarden de website of neem contact op met gsmfloor@knmg.nl

Kosten en inschrijving

De kosten voor deze cursus bedragen 150 euro per persoon (inclusief lesmateriaal). De lunch is voor eigen rekening. U kunt zich inschrijven met onderstaand formulier. Er kunnen maximaal 20 deelnemers geplaatst worden.

Met de bevestiging ontvangt u nadere gegevens over de locatie en hoe deze te bereiken is.

Voor meer informatie over de cursus kunt u zich wenden tot leden van de NVMB-commissie Opleiding:

Nienke de Boer

(nienkedeboer@hollandsymfonia.nl) of

Gert Floor (gsmfloor@knmg.nl), o.v.v. onderwerp: NVMB-cursus Amersfoort.

Van de programmacommissie

Studiedag op 25 november 2004

De jaarlijkse studiedag wordt dit jaar gehouden op donderdag 25 (en niet zoals eerder de bedoeling was 18) november en vindt – zoals het nu staat – plaats in de Transeptzaal van het Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement in Utrecht (zie: www.museumspeelklok.nl). Hier zullen wij 's middags een uitgebreide rondleiding krijgen.

We gaan 'smorgensdoor op het spoor waar we de afgelopen studiemiddag (waarover elders in dit nummer een verslag is opgenomen) mee bezig waren. We beginnen n.l. met een lezing door drs. Jan Flameling van Filosofisch Bureau Ataraxia (zie: www.ataraxia-filosofischbureau.nl). Na uiteraard met koffie/thee te zijn ontvangen. Jan Flameling trekt de lijn m.b.t. de meerwaarde van de

muziek(bibliotheek) door aan de hand van het essay 'Romantische verheffing' over Mahlers Tweede Symfonie van Martha Nussbaum (in: Oplevingen van het denken). Martha Nussbaum is één van de belangrijkste en spraakmakende hedendaagse Amerikaanse filosofen. Haar werk kan worden omschreven als 'een oproep tot (mede)menselijkheid.' Zij benadrukt o.a. de positieve rol die emoties spelen bij morele oordeelsvorming en (dus) het belang van opvoeding, literatuur en muziek.

Na deze lezing zal dr. Marcel Cobussen (zie: www.cobussen.com) het woord voeren. Waar Nussbaum pleit voor (mede)menselijkheid, gaat de filosoof Jacques Derrida uit van het tijdens de vorige studiemiddag uitgebreid aan de orde gekomen begrip 'gastvrijheid.'

Dit woord als uitgangspunt nemend, zal Marcel Cobussen nadenken over wat dat betekent voor muziek en het muziekbibliotheekwerk: wat is 'het andere' van muziek en in hoeverre wordt 'dat andere' in muziek binnengelaten. Dr. Cobussen is musicus en filosoof.

Tussen de middag krijgen wij een lunchconcert aangeboden door het duo Roggeveen & Dubbeldam. Zij zullen pareltjes uit de kleinkunst zingen.

Het middagprogramma, dat zoals het zich laat aanzien van meer technische aard zal zijn, is op het moment van de deadline van de Nieuwsbrief nog in voorbereiding en zal een opmaat vormen tot een thema dat wij in het voorjaar van 2005 verder zullen uitwerken.

Wij hopen veel collegae te mogen ontmoeten!

De programmacommissie

muziek op internet (20)

In elke Nieuwsbrief wordt een aantal interessante websites op het terrein van muziek gesignaleerd. Dit is aflevering 20.

Bij het ter perse gaan van deze Nieuwsbrief waren alle websites op internet toegankelijk. Maar het blijft mogelijk dat de pagina's tussentijds tijdelijk of definitief zijn verwijderd.

Muziek in de reclame

Klanten willen vaak weten welke muziek er voor een bepaalde reclame wordt gebruikt: zeker via Al@din is dit een FAQ van de eerste orde!

Gelukkig zijn er twee goede sites die daarin voorzien:

De site van de Ster: <http://info.omroep.nl/ster/> (via "reclamewereld")

TV-Muziek op de site van AV-info: <http://tvmuziek.av-info.nl/> Hier kun je ook muziek van TV-series vinden.

MusicMoz

Een "Open directory" project, waarbij vrijwilligers online bronnen aandragen over hun eigen specialiteit. Een soort Engelstalige "Startpagina" dus. Het heeft de "look & feel" van de Google gids. Met name voor popmuziek een waardevolle webgids.

Hoofdrubrieken: Bands and artists ; Music by style ; Releases ; Regional.

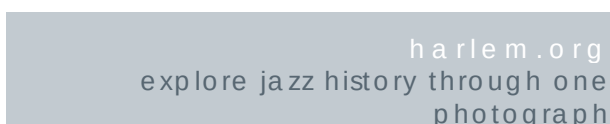
<http://musicmoz.org/>

Everyhit.com

Hadden we zoiets maar in Nederland: een database met alle nummers die ooit in de Engelse top 40 hebben gestaan. Afzoekbaar op artiest, titelwoorden en periode. Ook bevat de site de volgende overzichten: records, nummers 1, hitlijsten en prijswinnaars. Kortom, niet alleen een mooi Brits hitoverzicht, maar ook een onmisbare bron voor de popgeschiedschrijving.

<http://www.everyhit.com/index.html>

Harlem.org

Het is eigenlijk moeilijk te geloven dat zoveel groten uit de jazzwereld op één plaats bijeen gebracht konden worden op hetzelfde moment, voor een foto. Nochtans, Art Kane slaagde erin en maakte zijn legendarische Jazz Portrait, waarin iedereen die in 1958 iets was in de jazzwereld, voor komt.

De site zet namen op de gezichten, geeft wat achtergrondinformatie, vertelt wie wat deed, legt het verschil uit tussen be-bop, Dixieland enz.

[Taal: Engels]

<http://www.harlem.org/>

Een overzicht van legale muziekdownloaddiensten

MTV Digital Downloads

www.mtv.nl/specials/index.php

rechten: 3x branden 2,10 per nummer

Tiscali Music Club

www.tmc.tiscali.nl

3x branden □ 2,10 per nummer

Weblisten

www.weblisten.com

onbeperkt abonnement □ 0,75

All of Mp3

www.allofmp3.com

onbeperkt abonnement vanaf € 0,05

Emusic

www.emusic.com

onbeperkt abonnement € 15,= p. mnd of
€ 120,= p.jaar

Yeahronimo

www.yeahronimo.nl

1x branden € 1,25 p.nummer

Chello Musiczone

www.chello.nl/musiczone

3x branden vanaf € 0,82

Musicplasma: visuele zoekmachine voor muziek

Wil u muziek vinden, die gelijkwaardig is aan wat u kent en graag hoort? Probeer eens Musicplasma. Het creëert merkwaardige muzikale landkaarten die de verbanden in kaart brengen tussen musici, stijlen en muziekperiodes. Grafisch sterke site.

[Taal: Engels]

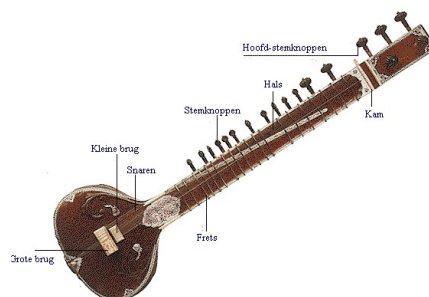
<http://searchenginewatch.com/searchday/article.php/3379161>

<http://www.musicplasma.com/>

<http://www.kinderboekenweek.nl>

Van 6 t/m 16 oktober wordt het 50-jarig jubileum gevierd van de Kinderboekenweek. Motto is Muziek! Paul Biegel schrijft het kinderboekenweekgeschenk. Inspiratie voor eigen activiteiten kun je opdoen via deze site, van musical tot masterclass en van tentoonstelling tot Kinderboekenweektrein.

<http://www.kennisnet.nl/po/kinderen/vakken/muziek/>

Startpunt voor het zoeken naar informatie over muziekinstrumenten en klassieke componisten, bladmuziek en opnamen van kinderliedjes en voor de eerste gitaarlessen. Dit alles op het niveau van een kind uit de hogere klassen van het basisonderwijs.

Berichten uit het veld en ander nieuws

Promotiefoto's Nederlandse Popmuziek aan Geheugen van Nederland toegevoegd

Uit de collectie van het Nationaal Pop Instituut zijn ruim 5.000

promotiefoto's van Nederlandse popgroepen en -artiesten aan de website van het Geheugen van Nederland toegevoegd. De foto's geven een goed overzicht van de Nederlandse popmuziek in de loop der jaren. Van de Blue Diamonds tot Junkie XL en van Golden Earring tot Osdorp Posse.

Promotiefoto's worden in opdracht van platenmaatschappijen of de artiesten zelf gemaakt en uitgegeven. Vaak worden de foto's rechtenvrij verspreid in de hoop dat de media ze gebruiken als illustratiemateriaal. Door de productie van de foto's in eigen hand te houden, kan de band of platenmaatschappij helemaal zelf bepalen wat er op de foto's te zien is. De promotiefoto is daarmee een belangrijk middel om het imago van de artiest uit te dragen en te versterken.

Kijk nu op:

www.geheugenvannederland.nl/popinstituut

European Music Navigator (EMN) sinds 1 september j.l. in de lucht

EMN is een nieuw ontwikkelde zoekmachine die snel en doeltreffend in de databases van Muziekinformatiecentra en van andere internationale muziekorganisaties kan zoeken. De portal is opgezet onder de vleugels van de IAMIC met steun van de Europese Commissie. Nu al geeft EMN toegang tot meer dan 1,4 miljoen muziek gerelateerde ingangen in meer dan 40 databases verspreid over 20 landen. En dit netwerk groeit nog steeds. Het belangrijkste doel van de EMN is om repertoire, verzameld door de diverse nationale Muziek Informatie Centra op een identieke manier wereldwijd digitaal toegankelijk te maken. Daarnaast wil EMN nieuws uit de diverse nationale muzieklevens collectief openbaar maken. EMN is tevens een platform met opnamen van hedendaagse muziek, geproduceerd in de aangesloten landen. Deze opnamen zijn digitaal te downloaden, waardoor hedendaagse muziek breder toegankelijk wordt.

Muziek liefhebbers en professionals kunnen via EMN wereldwijd zoeken naar muziek gerelateerde onderwerpen als artiesten, partituren, audiobestanden, muzieklabels, festivals of organisaties. De zoektechnologie is gebaseerd op semantische overeenkomsten

en contextuele relaties in de verschillende talen. Op zoek naar bijvoorbeeld bladmuziek voor, of opnames van strijkkwartetten kan gezocht worden op 'strijkkwartet', maar ook op 'Streichquartett', 'string quartet' of 'quartetto d'archi'.

Gaudeamus en MuziekGroep Nederland zijn twee van de acht hoofdparters van dit omvangrijke project.

Nederlands Muziek Instituut gaat verhuizen

Begin september verhuist het Nederlands Muziek Instituut met de kantoren en de leeszaal naar de eerste verdieping van de Koninklijke Bibliotheek. Deze verhuizing betekent voor het Muziekinstituut en voor zijn bezoekers een aantal ingrijpende veranderingen.

Met ingang van deze verhuizing wordt een gebruikers-/lenerspas geïntroduceerd. Deze kost per jaar € 15,- en geeft ook toegang tot de collecties van de KB. Zonder deze gebruikerspas is het niet meer mogelijk om intensief van de collecties gebruik te maken.

Na jarenlang kosteloos onze voorzieningen te hebben aangeboden, komt daaraan nu een einde. De introductie van de pas betekent ook dat de uitleen wordt geautomatiseerd en tevens dat de boeken worden beveiligd!

Na de verhuizing is er voor bezoekers een veel grotere ruimte beschikbaar in de leeszaal van het Nederlands Muziek Instituut. In de nieuwe leeszaal zullen veel meer boeken en bladmuziekuitgaven staan opgesteld. Bij de presentatie van de muziekliteratuur zal ook de collectie van de KB royaal vertegenwoordigd zijn. Op de nieuwe locatie zal eveneens weer een aparte ruimte zijn om kostbare uitgaven en handschriften te raadplegen. Ook kunt u gebruikmaken van de mogelijkheid om muziek door te spelen op een piano in een aparte studio.

Het is de bedoeling dat onze bezoekers zo min mogelijk hinder hebben van de verhuizing. Niettemin zal het waarschijnlijk noodzakelijk zijn om een week gesloten te zijn. Voor de meest recente informatie kunt u terecht op onze website www.nederlandsmuziekinstituut.nl

colofon

nvmb nieuwsbrief, jaargang 8, nummer 2, september 2004

issn: 1567-116x

Kopij voor de Nieuwsbrief per e-mail naar Luuk Hoekstra: e-mail: lhoekstra@probiblio.nl

Redactie: Luuk Hoekstra (ProBiblio, Hoofddorp), Roelof Huisman (O.B. Assen), Jos Oegema (O.B. Deventer), Frans Westgeest (O.B. Zaanstad), Bert Schoones

Druk: ProBiblio De redactie heeft jarenlang dankbaar gebruik mogen maken van de diensten van de repro-afdeling bij MuziekGroep Nederland. ProBiblio heeft vanaf deze uitgave de fakkel van MuziekGroep Nederland overgenomen.

Logo: Circus Sinistra

NVMB-secretariaat: Martie Severt, Muziekcentrum van de Omroep, Postbus 125, 1200 AC Hilversum
tel: 035-6714181, fax: 035-6714189, e-mail: m.severt@mco.nl

nvmb website: www.nvmb.nl